Tylko do użytku służbowego.

MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 15 WRZEŚNIA 1943 r.

/P o r a n n y/

Uwagi wstępne.

Sprawy polskie.

Paryż i Ankara dają krótkie wzmianki o przemówieniu ministra Romera. Sprawy polskie pozatym nie są poruszane.

Sprawy ogólne.

Uwolnienie Mussoliniego jest głównym tematem stacji Osi. Charakterystyczne są wypowiedzi prasy fińskiej na temat ustosunkowania się Finlandji do W.Brytanji. Radiostacje sowieckie omawiają głównie sytuację na frontach. Sprawy włoskie a przedewszystkim sytuacja militarna dominują pozatym w audycjach wszystkich rozgłośni.

I.

Dotyczące Polski.

PARYŻ, po francusku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.19.00.

Z Londynu donoszą : w przemówieniu wygłoszonym wczoraj w Londynie marionetkowy polski minister spraw zagranicznych przyznał, że istnieje nowe napięcie dyplomatyczne pomiędzy Moskwą a jego rządem. Przyczyną tego napięcia jest fakt odmówienia przez Stalina wypuszczenia Polaków z Syberji.

ZEESEN, po arabsku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.19.30.

Według wiadomości z Moskwy dziennik polski wychodzący tamże krytykuje rząd polski w Londynie.

ANKARA, po turecku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.18.15.

Rząd Sikorskiego nastawał na uznanie granic z roku 1939. Nowy polski rząd nalega bardziej na wypuszczenie Polaków z Rosji. /Uwaga ta wypowiedziana została w politycznym przeglądzie radia tureckiego/.

II.

O g ó l n e.

NBBS, /Oś/, po angielsku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.20.30.

Wbrew oficjalnemu optymizmowi w naszym kraju widoczne jest niezadowolenie z powodu warunków zawieszenia

broni z Włochami. Z rozwojem wypadków we Włoszech łączono wielkie nadzieje i brak widoków na poprawę nastrojów nawet mimo zdobycia większej części włoskiej floty. Koła wojskowe żałują, że nie zabezpieczono przynajmniej wartościowej części włoskiego lotnictwa, a szczególnie włoskich samolotów torpedujących.

Ostatnie wiadomości z głównej kwatery sprzymierzonych na temat naszych jeńców wojennych we Włoszech nie są szczególnie zadowalające. Nadzieja na ujrzenie żołnierzy naszych, powracających do domu z włoskich obozów jeńców okazała się bezpodstawna, gdyż rząd Badoglio uciekł na Sycylję i nie jest w możności wypełnienia swych zobowiązań w tej dziedzinie. Większość obozów jeńców znajduje się w północnych Włoszech i istnieje obawa, że jeńcy wojenni w innych częściach kraju zostaną bezzwłocznie przewiezieni na północ.

RENNES, po francusku, D-t.B.B.C., 13.IX. g.05.45.
Na temat uwolnienia Mussoliniego stacja oświadcza : człowiek o spokojnej odwadze uwolnił człowieka, który zrobił więcej niż ktokolwiek dla mistyki naszego wieku. Gdy Badoglio i król włoski pokazali jakimi są tchórzami Fuehrer uwolnił Duce. Przyjaźń tych dwóch ludzi nie wyraża się w słowach ale w czynach.

HILVERSUM, po holendersku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.11.45.
W ciągu bieżącego miesiąca odbędą się w Bukareszcie rozmowy między Słowacją i Rumunią na tematy gospodarcze, a to w celu usunięcia trudności jakie wynikły przy wymianie dóbr, na skutek wzrastających różnic w rozwoju cen. Jeśli rozmowy te zakończą się powodzeniem wówczas należy oczekiwać znacznego rozwoju stosunków handlowych między obu państwami, które to stosunki bardzo podupadły, z wyjątkiem dostaw zbrojeniowych.

BRATYSŁAWA, po słowacku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.21.00.
Dr.Tiso przemawiał w dniu 12-go bm. w Stubniańskich Cieplicach przy okazji uroczystości dożynkowych. W ustępie przemówienia poświęconym zagadnieniom politycznym oświadczył on m.inn. :"Mówię to publicznie : w czasie trwania dawnej republiki nie dążyliśmy do niepodległego państwa słowackiego. Mówię to szczerze. Ktokolwiek twierdziłby co innego fałszowałby historję. Jest to fakt, którego nikt nie potrzebuje się wstydzić. Byliśmy szczerzy dążąc do autonomji w ramach republiki Czechosłowackiej. Jednakowoż podporządkowaliśmy interesy państwa interesom narodu. Państwo musi bowiem służyć narodowi. Dziś ta sama zasada ma zastosowanie. W jaki sposób moglibyśmy utrzymać naród słowacki przez lat pięć gdybyśmy nie mieli naszego państwa ? W obecnych warunkach przyszłość narodu i żądania narodowo słowackie nie mogą być inaczej zabezpieczone jak tylko przez niepodległe państwo słowackie."

LAHTI, po fińsku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.11.15. i 14.35.
Przegląd prasowy. Uusi Suomi podkreśla, że szybkie przeciwdziałania niemieckie we Włoszech nie są niespodzianką, gdyż od chwili upadku Mussoliniego Niemcy oczywiście musiały przygotować się na podjęcie przez Italję kroków wyzwalających ją z działań wojennych. Po opisaniu niemieckiej okupacji w północnych i centralnych Włoszech, dziennik zauważa, że

kapitulacja nie uratowała Włoch przed staniem się polem bitwy. Rola Włoch jest tragiczna i dramat wzmaga się na skutek wiadomości, że część wojsk włoskich przyłącza się do Anglo-Sasów, podczas gdy inni pozostali przy swych poprzednich aliantach. Zdecydowane środki podjęte przez Niemcy wskazują, że kapitulacja Włoch nie sparaliżowała ich możliwości defensywnych w południowo-wschodniej Europie oraz, że zamierzają one bronić tych żywotnych flanków fortecy europejskiej bez pomocy swego dotychczasowego partnera. Ponieważ Niemcy będą musiały zwrócić większą uwagę obecnie na te obszary, przeto oczywiście wyłania się kwestja w jaki sposób odbije się to na froncie wschodnim. Niemcy stwierdzili, że niemożliwym jest wysyłanie dostatecznych rezerw na front wschodni, gdyż muszą oni je zatrzymać dla innych zadań. Rezerwy te są niewątpliwie przeznaczone dla Włoch i Bałkanów i w ten sposób może to mieć wpływ na kształtowanie się przebiegu wojny na froncie wschodnim, na którym ostatnio zaznaczyła się duża bardzo presja rosyjska. Z przemówienia Hitlera dowiedzieliśmy się, że we Włoszech istniała zawsze silna opozycja przeciw polityce Mussoliniego i przystąpieniu Włoch do wojny. Również znacząca była rewelacja, że Niemcy musiały interweniować na Bałkanach w roku 1941 wbrew swej woli, a to na skutek niebezpieczeństwa jakie wyłoniło się z wojny Włoch przeciw Grecji. Innymi słowy Niemcy musiały rozproszyć swoje siły, ażeby uratować od porażki politykę włoską na Bałkanach i ten punkt posiada swoją własną wymowę przy ocenie rozwoju bieżących wypadków.

Miarodajne koła fińskie udzieliły korespondentom prasy szwedzkiej, duńskiej i St.Zjednoczonych wyjaśnień na temat oficjalnego stanowiska Finlandji w najważniejszych sprawach polityki zagranicznej.. Finlandja żałuje, że znajduje się w wojnie z Anglją i Finowie nie uważają Brytyjczyków za swych nieprzyjaciół. Wypowiedziano słowa gorącej przyjaźni pod adresem St.Zjednoczonych, oraz żal w związku z pogorszeniem się stosunków ze Stanami. Finlandja jest równie przywiązana do wolności jak St.Zjednoczone. Rosja jest przyczyną iż Finlandja znajduje się w wojnie. Naród nasz oświadcza, że nie ma prawa do wypowiadania poglądów na temat Włoch i żartobliwie zaznaczono, że nie mamy zamiaru bezwarunkowo skapitulować. Nie jesteśmy aliantami Italji i Italia nam niczego nie obiecywała. Podkreślano, że Finlandja walczy przeciw Rosji o swój byt, o pokój, wolność i bezpieczeństwo. Niema pokoju bez wolności i bezpieczeństwa. Wypowiedziano również szereg interesujących poglądów na temat odrębnego pokoju. Wszystkie kraje pragną pokoju. My szczególnie żałujemy, że jesteśmy w wojnie z Anglją. Mamy jednego tylko wroga - Związek Sowiecki. Nie uważamy byśmy byli w wojnie z Anglją. Mówiąc o froncie wschodnim przyznano, że skrócenie niemieckich linji będzie miało wpływ na sytuację Finlandji. Nie było mowy na temat stosunków fińsko-niemieckich i podkreślano raczej, że Finlandja jest zależna od Niemiec ze względu na dostawę żywności.

<u>TRANSOCEAN</u>, po angielsku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.17.50.

<u>Polityczne</u> i dyplomatyczne koła Ankary są zdania, że ponowne ukazanie się Mussoliniego na scenie wzmocni znacznie pozycję nowego narodowego rządu faszystowskiego. Dobrze poinformowane koła tureckie mają powody do przypuszczania, iż wydanie Mussoliniego w ręce aliantów było jednym z tajnych warunków zawieszenia broni.

WATYKAN, po angielsku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.20.15.
Poraz pierwszy w bieżącym tygodniu Osservatore Romano ukazał się w zmniejszonym formacie dwustronicowym. Wydawnictwo oświadcza, że ze względu na trudności komunikacyjne i mniejszą ilość wiadomości dziennik ukazywać się będzie w zmniejszonym formacie. W czasie ostatnich sześciu tygodni dzienniki rzymskie wychodziły również w zmniejszonym formacie ograniczonym do dwóch stronic.

ANKARA, po turecku, D-t.B.B.C., 13.IX.g.18.15.
Komentator polityczny radiostacji stwierdza, że od chwili gdy rząd Badoglio nie miał kontroli nad krajem warunki zawieszenia broni były dobre jedynie w teorji. Dzisiejsze oświadczenie marszałka Kesselringa nadane przez radiostację rzymską jest dowodem, że Niemcy rozciągnęli swoją kontrolę w Italji nad wszystkim i to pomimo tego, że twierdzą iż utworzony został nowy rząd faszystowski. Jak dotąd nie ma żadnego oświadczenia na temat tego co Mussolini będzie chciał zrobić w przyszłości, domyślać się jednak należy, iż Niemcy będą próbować zużytkować go. Czego nie wiemy to tego, jaki jest obecnie pogląd Mussoliniego na Niemców z chwilą, gdy zamienili oni Italję w pole bitwy. Jest bardzo wątpliwym czy Mussolini, o którym mówią, że jest poważnie chory, będzie zdolny do odegrania pierwszo-planowej roli.
Narazie największym zyskiem aliantów jest włoska flota i zagadką jest jak ona zdołała wyjść z portów strzeżonych przez Niemców. Słusznie Eisenhower stwierdził, że choćby dla tej przyczyny warto było podpisać zawieszenie broni. Brak wiadomości o Badoglio i królu. W każdym razie król często wzywa Włochów do opierania się Niemcom. Istnieją dowody, że także i Niemcy nie panują zupełnie nad okupowanymi przez siebie terenami. Radiostacja w Medjolanie pracuje nieprzerwanie pomimo, iż Niemcy twierdzą, że miasto znajduje się w ich rękach. W dniu dzisiejszym stacja ta wzywała naród włoski do oporu wobec Niemców.
Pewnem jest, że Węgry i inne państwa bałkańskie z niepokojem śledzą rozwój sytuacji we Włoszech. Stosunek Węgier do Włoch dotąd nie uległ zmianie. Prasa węgierska nie opublikowała ani jednego obelżywego artykułu pod adresem Badoglio. W Bułgarji Filov zrezygnował. Przypuszczać należy, że nowy rząd narazie pójdzie po linji polityki Filova. Wojska niemieckie nieprzerwanie napływają do Bułgarji. Ostatnie wiadomości z Bułgarji dowodzą, że armji bułgarskiej narzucono zostały nowe obowiązki. Faktem jest, że Niemcy ofiarowały Bułgarji Albanję. Ponieważ Albanja została zajęta przez Niemców, więc jeśli Bułgarja propozycję przyjmie będzie musiała wkrótce wysłać wojska do Albanji.
Zagadkowa nadal jest pozycja Finlandji. Nie zanotowano żadnych zmian w jej stanowisku. Według Reutera znana osobistość miała oświadczyć w przemówieniu radiowym, że bitwa rosyjska jest bitwą fińską i że Finlandja nie została zmuszona do przystąpienia do wojny przez żadne inne państwo.